

A DEBRECENI KOSSUTH LAJOS TUDOMÁNYEGYETEM DOKTORI ÉRTEKEZÉSEI A PEDAGÓGIÁBÓL 1958-TÓL

Név	A doktori értekezés címe	Éve
Durkó Mátyás	„A fegyelemre nevelés elvi kérdései és gyakorlati alkalmazása a kisgyermek- és ifjúkorban”	1958
Bajkó Mátyás	„Benedek Elek”	1958
Kacsur István	„A környezet befolyása az iskoláskorúak testi és szellemi fejlődésére”	1958
Kónya István	„Az egyetemi hallgatók materialista világnézetre nevelésének néhány problémája”	1958
Kovács György	„Erkölcsei nevelés a családban”	1958
Stelczér Mária	„A közösségi nevelés nehézségei és az urbanus környezet káros hatásai középiskolás lányok erkölcsi fejlődésére”	1959
Juhász Imre	„Gönczy Pál és-munkássága”	1961
Drahos József	„Az igaz hazafiságra és nemzetköziségre nevelés”	1961
Bajnok László	„A magyar földrajzoktatás története a kiegyezéstől napjainkig”	1961
Kiss Ernő	„Klebelsberg Kunó művelődéspolitikája”	1962
B. Nagy Sándor	„Az oktatási módszerekkel összefüggő mai problémák”	1962
Kleininger Ottó	„A kisebbségi érzés pedagógiai problémája”	1962
Vaskó László	„A polgári radikálisok haladó népművelési és pedagógiai törekvései a századforduló időszakában”	1963
Balogh Béla	„A tantárgyi sajátosságok — a geográfikum — problémái a földrajzoktatásban”	1963
Tar Károly	„A Horthy korszak nacionalista neveléspolitikájának főbb vonásai 1919—1931”	1964

PEDAGÓGIAI NYÁRI EGYESZET SZEGEDEN

A TIT nyári egyeteme az ismeretterjesztés hagyományos és népszerű formája. A nyári egyetemeken egy-egy időszaki témáról hangzanak el előadások. A fő témát a rendező várost és tájat ismertető előadások és különféle szórakozási lehetőségek egészítik ki.

Ezt a formát állította a TIT Dr. ÁGOSTON GYÖRGY, a JATE Neveléstudományi és Lélektan Intézetének vezetője kezdeményezésére és irányításával az új pedagógiai gondolatok, eredmények terjesztésének szolgálatába. A Szegedi Ünnepi Hetek különféle rendezvényei, különösen a Szabadtéri Játékok vonzó keretet kínáltak egy pedagógiai nyári egyetem számára.

Több mint egy éves előkészítő munka után 1964. augusztus 1—12. között került sor első ízben a pedagógiai nyári egyetem megvalósítására.

A Nyári Egyetem rendezői egy fontos, nagyon időszaki témát tűztek napirendre: ez a modern eszközök szerepe az oktatásban.

A témával 32 előadás foglalkozott, közülük három külföldi előadó tartott.

Az előadások az alábbi csoportosításban hangzottak el.

1. Az audio-vizuális eszközök általános pedagógiai jelentősége. Dr. György GÁBOR, az OPI munkatársa: A modern technikai eszközök

rendszere az iskolai oktató-nevelő munkában; **MORVAI GYÖRGY**, a Magyar Filmlaboratórium főmérnöke: Az audio-vizuális eszközök használatának technikai kérdései; **BARTSCH IVÁN**, az Iskolai Filmintézet osztályvezető helyettese: A magyar audio-vizuális eszközök; **JAKUBOVICS ELEK**, a Munkaügyi Minisztérium Módszertani Intézetének főelőadója: Technikai eszközök a szakmai képzésben.

2. *Az audio-vizuális eszközök a nyelvoktatásban.* **DR. TÁLASI ISTVÁNNÉ**, a Művelődésügyi Minisztérium főelőadója: A modern technikai eszközök felhasználása az idegen nyelvek oktatásában; **DR. KÖRMÖCZY LÁSZLÓ**, az OPI docense: A hanglemek és a magnetofon-szalagok mint az idegen nyelvek tanításának segédeszközei; **SUARA RÓBERT**, a Marx Károly Közgazdai Egyetem docense: A nyelvi laboratórium; **KRÉKITS JÓZSEF**, a hőmezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázium tanára: Nyelvi laboratóriumunk.

3. *Vetített képek, diafilmek, mozgófilmek* **DR. BEDÉICH BAUMANN**, a Csehszlovák Pedagógiai Kutatóintézet munkatársa: A játékfilm mint pedagógiai probléma; **KAREL MARŠÁLEK**, a Csehszlovák Tudományos Ismeretterjesztő Társulat főtítkárhelyettese: A film szerepe a nevelésben; **SÁRVÁRY ISTVÁN**, az Iskolai Filmintézet vezetője: A magyar oktatófilmek; **DR. ÁKOS IVÁN**, az OPI adjunktusa: A képszemléltetés és a képelemzés jelentősége a földrajz oktatásában; **TERÉNYI LAJOS** gimnáziumi tanár (Kecskemét): Saját diaposzítívum a fizika-oktatásban; **BALOGH JÓZSEF**, tudományos kutató (Debrecen): Automata diavetítő; **KERTÉSZ LAJOS**, a KPM előadója: A diavox; **DR. KOLLÁNYI ÁGOSTON** Kossuth-díjas filmrendező: Az oktatófilmek rendezésének problémái.

4. *A programozott oktatás.* **DR. FEKETE JÓZSEF**, a Művelődésügyi Minisztérium főosztályvezető helyettese: A programozott oktatás és az oktatógép elvi kérdései, felhasználásuk lehetőségei a magyar közoktatásban. **DR. TAKÁCS ÉTEL** egyetemi adjunktus (Budapest): A programozott oktatás elveinek alkalmazása az anyanyelvi képzésben; **DR. NAGY JÓZSEF** egyetemi adjunktus (Szeged): A programozott témák szerepe az oktatásban; **TERÉNYI LAJOS** gimnáziumi tanár (Kecskemét): Oktatógépem; **LÁNG RÓBERT** általános iskolai tanár (Kiszombor): Didaktográfunk; **SCHOLZ GYULA**, a Művelődésügyi Minisztérium osztályvezető helyettese: Helyettesíthető-e a gép a pedagógust?

5. *Iskolatelevízió, iskolarádió.* **SÁNDOR GYÖRGY**, a Magyar Televízió népművelési előadásainak szerkesztője: A magyar Iskolatelevízió tapasztalatai és jövője; **SVÉKUS OLIVÉR**, a TIT országos választmányi titkára: A kísérleti televíziós adás tapasztalatai a fizikatanításban; **DR. BORUS JÓZSEFNÉ**, a Magyar Televízió nyelvleckéinszerkesztője: Az Iskola-

televízió nyelvi óráinak tapasztalatai; **HAVRIL ANDRÁSNÉ**, a Magyar Rádió Ifjúsági Osztályának szerkesztője: Az Iskolarádió 1963/64. kísérleti évének tapasztalatai és jövő évi tervei; **PÉTER JÓZSEF**, az OPI tanszékvezetője: Az Iskolarádió énektanításának tapasztalatai.

6. *Pedagógusképzés, ismeretterjesztés.* **HOLIOS LÁSZLÓ** gyakorló gimnáziumi tanár (Budapest): Az audio-vizuális eszközök jelentősége a tanárképzésben; **DRIEN KÁROLY** főiskolai tanár (Szeged): A modern technikai eszközök jelentősége a pedagógiai kutatásban; **SZAKÁOS GYÖRGY** óvónőképző intézeti tanár (Szarvas): A nevelőképzés és a nevelők továbbképzésének lehetőségei a modern audítív eszközök alkalmazásával; **HONFI JÓZSEF**, a TIT országos titkára: A modern technikai eszközök a társadalomtudomány ismeretterjesztésben.

7. *Kibernetika és pedagógia.* **L. N. LANDA**, a Szovjetunió Pedagógiai Tudományos Akadémiája Programozott Oktatási Laboratóriumának vezetője: Pedagógia és kibernetika. Ezt a programot **DR. BÁLINT ALAJOS** Szegedről, **DR. BERETZK PÉTER** a fehértói védett területről tartott előadása, az **IFÉRT** audio-vizuális eszközök bemutató kiállítása, két szabadtéri előadás, orgonahangverseny a domban, vásárhelyi és mártélyi kirándulás és megnyitó, záró bankettek egészítették ki.

A témához illően a legtöbb előadó különféle audio-vizuális eszközöket használt fel előadásához, ami nagyban hozzájárult az audio-vizuális eszközök jelentőségének megértéséhez.

Az előadások után folyamatosan levetítették a legjobb magyar oktatófilmeket. Így a pedagógiai Nyári Egyetem egyben oktatófilmjeink seregszemléje is volt.

A Nyári Egyetem a pedagógiai ismeretterjesztés egyik igen hasznos formájának bizonyult. Szerencsés volt a témaválasztás is. Erről tanúskodik a vártnál nagyobb érdeklődés. Mintegy 250-en (köztük számos külföldi) érkeztek Szegedre a Nyári Egyetemre. De sok szegedi pedagógus is ellátogatott egy-egy előadásra. Az előadások magas színvonalára jellemző, hogy a kissé zsúfolt program valamennyi előadását mindvégig lankadatlan érdeklődéssel hallgatták a résztvevők. Több előadás pedig lelkes, átforrósodott hangulatot teremtett, és nemegyszer hangzott fel a vastaps.

Meggyőződésünk, hogy a Nyári Egyetem résztvevői a maguk szűkebb hazájukban az audio-vizuális oktatás híveivé, alkalmazóivá, sokan közülük pedig propagátorává váltak. És a Nyári Egyetemnek éppen ebben van a legnagyobb jelentősége. Egy-egy fontos, időszerű pedagógiai gondolat alapos feltárása az ország minden részéből összegyűlt pedagógusok előtt, e gondolat elhíntését, elterjesztését, egyszóval munkára fogását, gyakorlati felhasználását segíti elő.

De az sem mellékes, hogy a Nyári Egyetem

az országban az adott témával foglalkozó erőket a legalkalmasabb időpontban koncentráltja, az adott területen elért eredmények, hiányok jó áttekintését, következőképpen a feladatok pontosabb megfogalmazását lehetővé teheti.

A szegedi pedagógiai Nyári Egyetem sikerrel zárta kapuit. Ez arra buzdítja és kötelezi az egyetem vezetőit és szervezőit, hogy a pedagógiai ismeretterjesztésnek ezt a fórumát a jövőben rendszeresen használják fel. A szá-

dék és a tervek nem hiányoznak. Szerencsés gondolatnak ígérkezik például az a terv, hogy az idei oktatófilm bemutatókat az Ünnepi Hetek idején a Nyári Egyetem keretén belül éventént megrendezett nemzetközi oktatófilm fesztivállá kellene fejleszteni. Reméljük, az illetékesek segítőkészsége hozzájárul majd a szegedi pedagógiai Nyári Egyetem rendszeres megtartásához.

NAGY JÓZSEF (Szeged)

A NÉMET KÖZOKTATÁSÜGY EGY ÉVE (1963) A DEUTSCHE LEHRERZEITUNG TÜKRÉBEN

A *Deutsche Lehrerzeitung* (a következőkben rövidítve: DLZ) a Német Demokratikus Köztársaságban körülbelül azt a szerepet tölti be, mint nálunk a Köznevelés és a Pedagógusok Lapja, amennyiben az NDK közoktatásügyi minisztériumának és a német pedagógusok szakszervezetének közös felhivatalos és többnyire 8 nagy oldal terjedelemben megjelenő hetilapja. Az NDK határain túl, elsősorban Németország nyugati részében is érdeklődéssel várják, és a szocialista országok számára, köztük számunkra is rendkívül tanulságos.

Célja a pedagógusok érdeklődésének felkeltése és ösztönzése a minisztérium és a szakszervezet szabta feladatok tudatos vállalására. Szelleme tiszta szocialista meggyőződésű és harcos, — munkája céltudatos, tervszerű, jól megszervezett, hangja megnyerő, a pedagógusok képességei iránt bizalommal teli; optimista és aktivizáló kettős irányban: a tanulókkal való alapos foglalkozásra és az értékes tapasztalatok átadására és ezek követésére buzdít.

A lap élénk kapcsolatot tart fenn olvasóival, minden számban csaknem minden kartárs számára igyekszik érdekeset és tanulságosat nyújtani és a kartársakat a problémák megvitatásába széles körben belevonni.

Már az első számban közvetlen szavakkal és nagyon hatékonyan együtt köszönti a miniszter és a szakszervezet elnöke közösen aláírt üdvözléssel az újév alkalmából a német pedagógusokat jó egészséget, alkotó erőt és szép sikereket kívánva munkájukhoz, és később is gyakran előfordul, hogy a párt (SED), a minisztérium és a szakszervezet közös nyilatkozatot vagy döntő jelentőségű közleményt adnak ki. A szakszervezet elnöke külön is és részletesen foglalkozik az 1963. évben a pedagógusokra váró legfontosabb ún. súlyponti kérdésekkel, a politechnikai képzés fejlesztésével és ezen belül az általános és szakképzés szoros kapcsolatával, a matematikai és természettudományi oktatás hatékonyságának a társadalom és a fejlődés követelte fokozásával, a pedagógusképzéssel és továbbképzéssel. Hangsúlyozzattan mutat rá arra, hogy a tudó-

mány, a technika, az ipar és a mezőgazdaság fejlődése nagymértékben függ a matematikától, megállapítja, hogy igen sok pedagógus tanul azért matematikát, hogy az újítók beszámolóinak gazdag tapasztalatanyagát fel kell tárni és megvitatás, ill. felhasználás céljából közrebocsátani, hogy a Párt és az üzemek segítségét nagyobb mértékben kell igénybe venni, hogy gazdasági—technikai okokból minden pedagógus számára biztosítani kell a rendszeres továbbképzést, hogy a tanulók pályaválasztásánál erősen figyelembe kell venni a szülőhelyi és természeti tájak nyújtotta lehetőségeket, hogy az iskoláknak valóban a továbbképzés színhelyeivé kell válniok, mint már sok helyen eddig is megállapíthatta, hogy a testületekben igazi tanulási légkör érezhető.

Néhány héttel később LEMNITZ miniszter Gorá-ban tett hivatalos látogatása alkalmából ismét utal arra, hogy a sikeres munka legfőbb forrásai az optimizmus és az alkotás vágya és ereje. Ezzel összefüggésben szükséges az alkotó kezdeményezések messzemenő támogatása és a kiváló tapasztalatok közkinccsé tétele. Őt feladatban foglalja össze a legközelebbi teendőket. Ezek:

a politechnikai oktatás fejlesztése a szakmai alapképzés és a szakmai kiképzés modernizálása útján,

a matematikai oktatás fejlesztésére vonatkozó parthatározat végrehajtása,

az állampolgári ismeretek oktatásának javítása,

az oktatásnak és a tanítás órának további intenzívebbé tétele, új módszerek fejlesztése, a lipecki, naumburgi és stendali tapasztalatok tudományos értékelése. A lipecki módszereket a miniszter személyesen is tanulmányozta, és az NDK két kerületében, Naumburg-ban és Stendal-ban és környékén a lipecki tapasztalatokat felhasználva hasonló kísérleteket végeztek, ill. végezték

a pedagógusképzésnek és továbbképzésnek javítása.

1. A DLZ elsőrendű feladatának tekintette azt, hogy ezzel az öt fő kérdéssel foglalkozzék,